

BEURZEN VOOR HET
DOORGEVEN VAN
VAKMANSCHAP IN EEN
MEESTER-LEERLING-
TRAJECT

1.3 HET VLAAMSE BELEID ROND IMMATERIEEL CULTUREEL ERFGOED

In de conceptnota 'Naar een duurzame cultureel-erfgoedwerking in Vlaanderen' (2016) wordt een nieuwe subsidielijns binnen Immaterieel Cultureel Erfgoed aangekondigd:

“‘Levende menselijke schatten’ zijn personen met unieke kennis en vaardigheden. Naast de waardering of erkenning van deze personen moet ook ingezet worden op het doorgeven van hun kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld via ‘meester-leerlingschap’. De beurzen voor kunstenaars binnen het Kunstendecreet kunnen hier inspirerend werken. Idealiter wordt hiervoor samengewerkt met andere beleidsdomeinen. Concreet kan het gaan om: het lanceren van een ‘Living Human Treasures’-opleidingsprogramma (cf. UNESCO), geïnspireerd door het systeem van de *compagnonnage* in Frankrijk, een proefproject rond een Fonds voor Individuele Erfgoedcompetenties, het uitbreiden van de Eretekens van de Arbeid en/of Vlaamse prijzen of ambacht in opdracht (cf. kunst in opdracht).”

Dit experimenteel subsidiereglement moet het beleid rond immaterieel erfgoed extra zichtbaarheid geven en concreet maken.

1.4 LIVING HUMAN TREASURES

In het traject ‘Virtuoos Vlaanderen, naar een *Living Human Treasures*-programma in Vlaanderen en Brussel’ werd via een reeks interviews uitgezocht hoe je dit soort erfgoed kan valoriseren en doorgeven. Het praktijkonderzoek werd uitgevoerd door vzw Tapis Plein (nu Werkplaats immaterieel erfgoed) en een aantal partners. Heel wat vakmensen en vakvrouwen werden geïnterviewd. Op de website www.livinghumantreasures.be vindt u heel wat waardevolle informatie, die u kan inspireren voor de aanvraag.

Virtuoos Vlaanderen! levert een inhoudelijke bijdrage aan de inzet op baanbrekend vakmanschap. Het onderzoekt de meerwaarde van een *Living-Human-Treasures*-programma op maat van Vlaanderen. Living Human Treasures (LHT), gelanceerd door UNESCO in 1993, staat voor de erkenning van vakmanschap, de ondersteuning van individuele talenten en de overdracht van kennis en vaardigheden verbonden aan dit vakmanschap.

Met het ondersteunen van vakmanschap kan Vlaanderen zich dus internationaal profileren, want ook UNESCO roept op tot actie om dit soort erfgoed door te geven, onder de vlag van *Living Human Treasures*, ‘levende menselijke schatten’.

1.5 CROSS-SECTORAAL: VERBANDEN MET ANDERE SECTOREN EN MATERIES

Dit experimentele reglement vertrekt vanuit het immaterieel cultureel erfgoed, maar wil veel verbanden leggen met andere sectoren en cultuurmateries. Zowel in de ambachten als de podiumkunsten leiden oude praktijken vaak tot nieuwe creaties. Vanuit erfgoedpraktijken kan worden gezocht naar hedendaagse (artistieke) invullingen. Maar het reglement gaat ook breder dan cultuur alleen.

Het is belangrijk dat u een volledig, helder geformuleerd en goed gestructureerd dossier opstelt. Om ervoor te zorgen dat u alle noodzakelijke informatie aanlevert, is er een aanvraagformulier.

U kunt het aanvraagformulier downloaden van de website:

<http://www.kunstenenerfgoed.be/nl/beurzen-voor-het-doorgeven-van-vakmanschap-een-meester-leerling-traject>

2.4 WAT ZIJN DE VOORWAARDEN?

De aanvraag moet voldoen aan volgende ontvankelijkheidsvoorwaarden:

- De aanvraag moet tijdig ingediend worden bij de administratie. Dat wil zeggen dat u de aanvraag ten laatste op 15 maart 2019 digitaal bezorgt.
- De aanvraag wordt ingediend vanuit een partnerschap tussen een meester en één of meerdere leerlingen. Alle partijen ondertekenen het aanvraagformulier.
- De aanvraag bevat een raming van de te maken kosten van zowel meester als leerling(en).

2.5 OP BASIS VAN WELKE CRITERIA WORDT UW AANVRAAG BEOORDEELD?

2.5.1 Criterium 1: het belang en de kwaliteit van het vakmanschap van de meester

Vragen die bij de beoordeling van dit criterium aan bod kunnen komen:

- Wat is de kwaliteit van het vakmanschap? Hoe lang is de meester al bezig met de ontwikkeling van het vakmanschap en wat is de kwaliteit binnen het vakgebied?
- Wat is het belang van het vakmanschap voor het vakgebied?

Om het antwoord op vraag 8 in het aanvraagformulier te onderbouwen, vragen we om een beknopt CV in te voeren.

2.5.2 Criterium 2: de mate waarin het vakmanschap kan gezien worden als een vorm van immaterieel cultureel erfgoed

Vragen die bij de beoordeling van dit criterium aan bod kunnen komen:

- Gaat het om immaterieel cultureel erfgoed?
- Zo ja, in welke mate zorgt het voorgestelde traject ervoor dat immaterieel cultureel erfgoed wordt overgedragen?

Zoals te lezen is in Hoofdstuk 1 (context) vertrekt dit reglement vanuit het beleid rond immaterieel cultureel erfgoed. Aanvragers moeten bij criterium 2 aangeven hoe het vakmanschap dat ze willen doorgeven, beschouwd kan worden als een vorm van immaterieel cultureel erfgoed. Wat dit precies inhoudt, kunt u lezen onder punt 1.2.

In de cultureel-erfgoedsector zijn professionele organisaties actief die u kunnen helpen om uw aanvraag uit te werken, en meer bepaald het aspect immaterieel cultureel erfgoed kunnen helpen uitdiepen. Hun advies kan uw aanvraag zeker sterker maken.

Elke organisatie heeft een eigen thematische expertise:

- Muziek en podiumkunsten, muziektradities, theater, performance, muzikale praktijken, ... : CEMPER, centrum voor muziek- en podiumerfgoed (fusie van Resonant en Het Firmament), voorlopig nog te bereiken op de oude websites: www.muzikaalerfgoed.be
- en www.hetfirmament.be
- Sociale praktijken, rituelen en feesten: Histories - centrum voor genealogie, lokaal erfgoed, heemkunde en cultuur van alledag: www.historiesvzw.be
- culinaire tradities, gewoontes en gebruiken i.v.m. de natuur of waarbij dieren een rol spelen: CAG, Centrum voor agrarische geschiedenis: www.cagnet.be
- ambachtelijke technieken en vaardigheden: ETWIE, expertisecentrum voor technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed: www.etwie.be

Weet u niet waarbij uw vakmanschap het beste thuis hoort? Wilt u informatie over immaterieel cultureel erfgoed in het algemeen, over *Living Human Treasures*, of over methodieken om vakmanschap door te geven? Neem dan contact op met Werkplaats Immaterieel Erfgoed:

www.werkplaatsimmaterieelerfgoed.be

U kan ook terecht bij Faro, het steunpunt voor cultureel erfgoed voor expertise in verband met immaterieel cultureel erfgoed. Faro heeft ook een documentatiecentrum over immaterieel erfgoedwerk en programma's in Vlaanderen: www.faronet.be

Ook bij het Openluchtmuseum Bokrijk is er heel wat expertise: makers, studenten, ondernemers en starters kunnen er terecht bij Vaklab (www.vaklab.be), het expertise- en dienstencentrum rond vakmanschap en ondernemen. Daarnaast is er het recent opgerichte Crafts, een platform dat voor heel Vlaanderen een rol opneemt rond erfgoed en vakmanschap.

2.5.3 Criterium 3: de maatschappelijke relevantie van het vakmanschap

Niet alle vakmanschap hoeft per se bewaard of doorgegeven te worden. We vragen aanvragers om kritisch na te denken over hun maatschappelijke relevantie. Dat kan echter breed worden opgevat. Het houdt zeker niet in dat de ene praktijk meer of minder relevant voor de samenleving wordt geacht, of dat enkel wat (economisch) nut heeft, in aanmerking komt.

Vragen die bij de beoordeling van dit criterium aan bod kunnen komen:

'Is er een maatschappelijke relevantie in deze aanvraag?'

Dat kan verschillende vormen aannemen, zoals onder andere:

- Is het vakmanschap bedreigd, bv. doordat weinigen het vakmanschap nog beheersen?
- Kan het doorgeven ervan aanleiding geven tot nieuwe toepassingen, eventueel binnen andere vakgebieden?
- Sluit het aan bij maatschappelijke tendensen, bv. rond duurzaamheid, hergebruik van materialen, enzovoort?

//

2.5.4 Criterium 4: de kwaliteit van het inhoudelijke concept en de concrete uitwerking van het traject

Vragen die bij de beoordeling van dit criterium aan bod kunnen komen:

- Is de afbakening en de uitwerking van het traject duidelijk? Is de uitwerking helder, realistisch en uitvoerbaar op deze termijn?
- Wat is de motivatie van de aanvragers? Waarom wil de meester zijn vakmanschap doorgeven? Waarom wil(len) de leerling(en) het vakmanschap verwerven?
- Welke leermethode wordt vooropgesteld? Wat is de verhouding tussen theorie en praktijk? Is er al dan niet een eindproef? Gaat het om een traject dat niet binnen het reguliere opleidingscircuit wordt aangeboden? Een beurs dient niet om een traject te financieren dat ook in het reguliere circuit te volgen is (bv vanuit de motivatie dat een individueel traject meer flexibel is qua uren en locatie), of om enkele en alleen praktijkervaring op te doen, er moet een duidelijke meerwaarde zijn om de kennis en vaardigheden te willen verwerven via een meester-leerling-traject.
- Hoe duurzaam is het traject? Hoe zien de aanvragers het traject in de verdere loopbaan?

2.5.5 Criterium 5: de mate waarin dit traject inspirerend kan zijn voor het vakgebied en de cultureel-erfgoedsector

Dit reglement is experimenteel. Het wordt gelanceerd om te ervaren hoe groot de nood in Vlaanderen is om vakmanschap door te geven. Het is belangrijk dat de trajecten die een beurs krijgen, inspirerend zijn voor anderen en dat de ervaringen gedeeld kunnen worden. Daarom vragen we aan de partners die een beurs krijgen om hun traject gaandeweg te documenteren. Dat kan verschillende vormen aannemen en hoeft niet noodzakelijk veel tijd of geld te kosten. Op die manier worden ook de eventuele knelpunten zichtbaar.

Voorbeelden: het bijhouden van een blog of dagboek, het fotograferen of filmen van het proces, het opzetten van een Facebookpagina, het documenteren van het proces op www.immaterieelerfgoed.be.

De organisaties die onder 2.5.2 vermeld worden, kunnen u zeker helpen met suggesties om dit criterium goed uit te werken in uw aanvraag.

2.6 WANNEER EN HOE KUNT U EEN AANVRAAG INDIENEN?

De uiterlijke indiendatum is 15 maart 2019.

Mail de ondertekende versie van dit formulier naar cultureelerfgoed@vlaanderen.be. Vermeld de volgende gegevens in de onderwerpsregel van uw e-mailbericht: beurzen voor het doorgeven van vakmanschap in een meester-leerling-traject.

Gezien het experimentele karakter van de gesubsidieerde trajecten is het logisch dat er gaandeweg wordt bijgestuurd en zaken worden aangepast.

Het eindverslag moet digitaal worden ingediend via cultureelerfgoed@vlaanderen.be.

4 FINANCIELE RICHTLIJNEN

4.1 VERANTWOORDING VAN DE BEURS

Er wordt gewerkt met het beursprincipe, dat betekent dat er, in tegenstelling tot een projectsubsidie geen tegenprestatie of vooraf bepaald eindresultaat verwacht wordt en de toekenning van het bedrag belangeloos is. De beurs dient dus niet financieel verantwoord te worden aan de hand van bijvoorbeeld verantwoordingsstukken en facturen. Het eindverslag dat u na het traject bij de administratie indient, bevat enkel een inhoudelijke verantwoording.

Voor deze beurzen wordt er een forfaitair bedrag van maximum 2.000 per maand voorzien. In het aanvraagformulier geeft u een overzicht van de belangrijkste kosten van het traject, zowel voor meester als voor leerling(en).

De toelichting bij het gevraagde bedrag moet helder, realistisch en duidelijk zijn. De administratie, die eventueel wordt bijgestaan door externe experts, zal uw aanvraag beoordelen. Dat betekent dat ze naast de inhoudelijke motivatie de realistische inschatting van uw kosten bekijkt en op basis daarvan het bedrag van de beurs bepaalt. U moet dus zo duidelijk mogelijk aangeven wat de voornaamste kosten van uw traject zijn, door wie die kosten gemaakt worden en waarom ze nodig zijn (zie vraag 12 van het aanvraagformulier).

De beurs mag niet worden gecumuleerd met een beurs voor hetzelfde traject binnen het Kunstendecreet.

Een (niet-limitatieve) lijst van kosten die u kunt maken in het kader van een beurs:

- aankoop van materiaal, werkkledij, ...
- reis- en verblijfskosten in zowel binnen- als buitenland (waarbij er een voorkeur is voor het gebruik van het openbaar vervoer);
- huur van een locatie, bv. aangepaste werkruimte of atelier;
- loonkosten: bv. een compensatie van betaalde arbeid (u gaat minder werken, u wordt gedurende een bepaalde periode vervangen, ...). Aanvullende kosten bij loonkosten kunnen zijn: verzekeringen, woon-werkverkeer, ...
- Telefoonkosten, kosten internet, abonnementen vakliteratuur, ...

Voorziet u inkomsten of opbrengsten uit dit traject? Vermeld die dan ook bij de toelichting over het gevraagde bedrag.

